

Derinin Yüzeysel Mantar Hastalıkları

Yüzeysel mantar hastalıkları dermatoloji polikliniklerinde ve 1. Basamak sağlık kuruluşlarında en sık karşılaşılan dermatolojik rahatsızlıklar arasındadır. Bu nedenle tanı ve tedavisi hem toplum sağlığı açısından hem de sağlık ekonomisi açısından önem arz etmektedir.

Hastalıkları tek tek incelemeye geçmeden kişisel hijyen kurallarına (terlik, ayakkabı, tarak gibi ürünlerin kişisel kullanımına dikkat edilmesi; cami, kışla, yatılı okul, yüzme havuzu, spor salonu gibi ortak yaşam alanlarında başkalarının eşyalarının kullanılmaması; parmak araları, kasık gibi bölgelerin kuru ve temiz tutulması) dikkat edilmesi mantar hastalıklarının oluşmaması için son derece gereklidir.

Ayrıca diyabet gibi bazı hastalıklarda kandidial enfeksiyonlar daha fazla görülebilmektedir. Atopi, atopik ve sistemik steroid kullananlarda, ihtiyozis, kollojen vasküler hastalıkları olanlarda yüzeysel mantar enfeksiyonları daha sık görülmektedir.

Mantar Hastalıkları:

1. Tinea pedis: Ayaklarda görülen mantar enfeksiyonudur. 3 ana klinik görünümü vardır.

a. Interdigital tip: En sık görülen tiptir. Parmak aralarında çatlaklar, kızarıklıklar, kaşıntı bazen de

akıntı ile karakterizedir. Bu tipin biraz daha dermise doğru ilerlemesi ile ülseratif tip oluşabilir. Ayrıca parmak aralarına mantar hastalığının üzerinde bakteriyel enfeksiyon oluşması İnfekte Tinea pedis adı verilen oldukça ağır bir klinik tabloya neden olur.

b. Kronik hiperkeratotik veya kuru tip: Hafif eritemli (kızarık) bir zemin üzerinde özellikle ayağın dış yan yüzeyinde ve topuklarda ince beyaz çizgilenmelerle karakterizedir.

c. Veziküler tip: İçerisi sıvı dolu küçük kabarcıklar ile karakterizedir. Bazen bu lezyonlar ilerleyip daha büyük büllere neden olur, bu büllerin patlamasıyla da erozyonlar ortaya çıkar.

2. Tinea manum: Avuç içlerinin kronik mantar enfeksiyonudur, genellikle tek elde (daha çok kullanılan elde) ve tinea pedis ile birlikte görülür. Bu durum Celal Muhtar hastalığı olarak ta bilinir. Dishidrotik tip olarak adlandırılan ve nadir görülen küçük papül ve veziküllerle karakterize bir tipi de vardır. Sıklıkla iyi sınırlı, hiperkeratotik, palmar çizgilerde daha belirgin beyaz pullanmalarla karakterize hiperkeratotik tip olarak görülür.

3. Tinea Cruris: Kasıkların subakut yada kronik mantar enfeksiyonudur. Genellikle kasıkların her iki tarafında kenarları hafif kabarık olabilen, koyu kırmızı, kahverengi renkte üzeri kabuklu olabilen geniş ise ortadan iyileşme gösterebilen oldukça kaşıntılı bir klinik görünüm arz eder.

4. Tinea Corporis: Gövde, kol ve bacakların

yüzeysel mantar enfeksiyonudur. Tek yada çok sayıda, küçükten-büyükçe ortadan iyileşme gösterebilen, kenarları hafif kabarık, dışı doğru ilerleyen kırmızı-kahverengi üzeri pullanmış alanlarla karakterizedir.

5. Tinea Facialis: Yüzde görülen iyi sınırlı yama tarzı yada plak tarzı kızarık ve pullu bir lezyondur. Genellikle asimimetriktrir.

6. Tinea Capitis: Sağlı derinin çocuklarda görülen mantar enfeksiyonudur.

a. Tinea capitis süperfisiyalis: Genellikle yuvarlak, üzeri beyaz pullarla kaplı, hiperkeratotik, saçların kırılması ve dökülmesine bağlı açık bir alanla karakterizedir.

b. Kerion: Üzerinde çok sayıda püstül olabilen, saç kaybı ile karakterize, büyük, oldukça ağrılı inflamatuvar bir tümör varlığıyla karakterizedir. İyileşme skatris bırakarak olur. Saç kaybı olur.

c. Favus: Sarı, kalın, yapışık krutlar (Skutula) ile karakterize, uzun süreli, yaygın saç kaybına yol açan, sağlı deride atrofiye yol açan tipidir.

7. Tinea Barbave: Bıyık ve sakal bölgesinin papül, püstül, nodüllerle karakterize mantar enfeksiyonudur.

8. Onikomikoz (Tinea unguium): El ve ayak tırnaklarının genellikle kronik mantar enfeksiyonudur.

a. Distal- lateral subungual onikomikoz:

- b. Yüzeysel beyaz onikomikoz
- c. Proximal subungual onikomikoz
- d. Total distrofik onikomikoz

tipleri mevcuttur. İnfeksiyonun yerleşim yerine ve oluşturduğu beyazlık, hiperkeratotik, şekil bozukluğuna yol açabilen özelliklerine göre isimlendirilir

Mantar infeksiyonlarının tedavisi için burada sayılan özelliklerde şikayetleri olan kişilerin en yakın sağlık kuruluşuna başvurmaları uygun olur.

ODTU

**SAĞLIK VE REHBERLİK
MERKEZİ**

**DERİNİN YÜZEYEL MANTAR
HASTALIKLARI**

Dr.Meltem ÜSTÜNSOY

**Deri ve Zührevi Hastalıklar
Uzmanı**